

TÜRK MÜZİK KÜLTÜRÜNÜN OLUŞUMUNA ÖNCÜLÜK EDEN BİLEŞENLERE GENEL BİR BAKIŞ

Ali Özdek

Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü, Kayseri

**aliiozdek@hotmail.com*

Özet: Genel manasıyla bir toplumun yaşam biçimi ile ilgili olan temaların bütünü olarak algılanan kültür; nesilden nesile aktarılan tarihsel bir sürecin ürünüdür. Toplum kimliğinin önemli temsil ögesi olarak kabul edilen bu ürün, aynı zamanda bir düşünce biçimidir. Bu düşünce biçiminin şekillendirdiği alanlardan birisi de müziktir. İçerisinde duygu, düşünce, ses, estetik ve kültür öğelerinin iç içe yer aldığı müzik, bir toplumun kültürel değişimi ve çeşitliliğini en açık şekilde ifade eden araçlardan birisidir. Kıta, ülke, bölge, şehir, köy v.b birçok yerleşim alanına göre şekil kazanabilen kültür bu yönüyle müziğe de tesir etmiştir. Bir başka deyişle; yaşam anlayışı farklı olan alanların müzikleri de farklıdır. Toplum içerisindeki neşe, hüznün, haykırış ve isyanın samimi bir anlatım biçimi olan müzik, kültür ana başlığı altında “müzik kültürü”, ülkemiz kapsamında yer alan başlıkta ise “Türk müzik kültürü” olarak isimlendirilir. Yaklaşık beş bin yıllık bir oluşum ve gelişim sürecini ifade eden Türk müzik kültürü, Orta Asya’dan günümüze değin birçok değişim ve dönüşüm yaşamıştır. Bu döngülerin oluşumunda farklı medeniyet anlayışlarının etkisi de çok büyük olmuştur. Müzik türleri olarak düşünüldüğünde ise geleneksel müziklerden popüler müzik anlayışına kadar çok geniş bir yelpazeyi içeren Türk müzik kültürü, birçok ana başlık altında incelenebilir. İşte bu çalışma; geçmişten günümüze Türk müzik kültürünün oluşum ve değişimine etki eden faktörleri mercek altına almak ve değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın şekillenmesine literatür taramasının büyük ölçüde fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Kültür, Tarih, Müzik, Müzik Kültürü, Türk Müzik Kültürü.*

A General Outlook On The Components Led To The Formation Of Turkish Culture

Abstract: Literally, culture which is perceived as a body of themes related to the way of life of a society is the product of a historical process which is passed down from generation to generation. This product perceived as the most important representation element of social identity is a way of thinking as well. One of the fields that are shaped by this way of thinking is music. Music, in which sense, thought, sound, aesthetic and cultural elements are included, is one of the means which state cultural exchange and diversity explicitly. Culture which takes its form according to continent, country, region, city, village, etc... has impressed the music with this aspect. In other words, the fields which have different living mentality have different music genres. Music which is a way of expressing joy, sadness, shout and rebellion intimately in a society is called as “Music Culture” under the title of culture and also called as “Turkish Music Culture” under the title of Turkish culture. Turkish music culture which dates back to for five thousand years and which expresses the development process has many changes from mid East to present. Different civilisation mentalities have great effects on the formation of these cycles. When it is thought as music genres, Turkish music culture which includes wide ranges of music genres such as traditional music and popular music and etc... can be examined under many head titles. Here, this study is done with the aim of evaluating and putting the factors that have great effects on the change and the formation of Turkish music culture under the scope. Literature search is thought to help considerably to the embodiment of this study.

Keywords: *Culture, History, Music, Culture of Music, Culture of Türk Music.*

1. GİRİŞ

Dünya toplumlarındaki farklılıkları belirleyici özellikler arasında; kültür, tarih, coğrafi konum ve sosyal- ekonomik yapı önemli bir yere sahiptir. [1] Bu özellikler içerisinde toplumların kimlik oluşturmalarına vesile olan en büyük etmenin ise kültür olduğunu söyleyebiliriz. Kimi zaman tanımsal ifadelerin bile anlatmakta kifayetsiz bu kimlik ögesi; oldukça karmaşık ve yeterince somutlaştırılmamış bir terimdir. Hatta bu terimle ilgili yapılan tanımlamaların sayısı o kadar çok artmıştır ki Amerikalı kültür bilimcilerin tanım sayısı 154' e kadar ulaşmıştır. [2] Ancak, genel bir ifadeyle kültürün, hayata dair maddi, manevi, soyut, somut hatta olgusal olarak sözü edilebilecek tüm öğeleri temsil ettiğini söyleyebiliriz. Kültürün kendisine ait kodları, kuralları, kurumları, kısacası sistemi içerisinde yer alan her şey birbiriyle sürekli etkileşim halindedir. Bu etkileşim, kültür dediğimiz kavramı bir taraftan daha kompleks ve çok boyutlu bir hale büründürürken, diğer taraftan kültürün kendi alt başlıklarının yapılanmasına da zemin hazırlamıştır. Bu önemli alt başlıklardan birisi de müzik ile ilgili olanıdır. Vacarescu'nun bu yüce sanatı; "Müzik, halkın dili ve dünyanın timsalidir." tanımlamasında kastettiği gibi müziğin beslendiği en önemli alanlardan birisi de kültürdür. [3] Müzikte ses, duygu, estetik dışında yer alan en önemli öğe, kültürel yapıdır. Müzik ile kültür ilişkisinden bu kadar bahsetmişken iki terimi yan yana koyarak kavramsal bir ifadeye dönüştürüp adına "Müzik kültürü" demek kaçınılmaz bir hale gelmektedir. Müzik kültürü; toplumun bir üyesi olarak insanoğlunun, genel kültürünün yanında kazandığı müzik sanatına ilişkin bilgi, beceri, tutum ve davranışlar ile müzik ortamlarında geçerli ahlak kuralları, gelenekler ve benzeri diğer yetenek ve alışkanlıkları kapsayan karmaşık bir bütündür. [4] Bu kültürel anlayış, bir ulusa özgü müziksel düşünce, davranış, sanat ve yaşayış öğelerinin tümünü kapsamaktadır. [1] Bu yönüyle bir topluma ait kültürel yapılanmanın en önemli boyutlarından birini ifade eden müzik kültürünü, kısaca bir topluma ait müziksel yaşam biçimi olarak ta nitelendirebiliriz. Müzik ile öğretim alanları olan tüm okullar, müzik üreten gruplar, kuruluşlar, kullanılan çalgılar, dinleti salonları, müzik dinleme alışkanlıklarımız, konserde uyduğumuz görgü kuralları, elektrikli müzik araç ve gereçleri v.b daha birçok öğeyi bir toplumun müzik kültürünü oluşturan öğeler arasında sıralanabilir. [4] Bu örneklerden görüldüğü gibi müzik kültürünün oluşumuna temel hazırlayan değişkenler arasında müzik eğitimi başı çekmekle beraber, yalnızca müzik eğitimi ile ilgili alanların değil, kitle iletişim araçları, konserler, müzik ile ilgili yarışmalar, müzik ile ilgili araçlar ve gereçlerin de müzik kültürüne büyük etkisi vardır. Kültür ve müzik ögesinin birbiriyle olan sıkı bağları her hangi bir ülke-

nin, milletin, toplumun, halkın, mahallenin veya köyün kültürel ve müziksel yaşam biçiminde de karşımıza çıkabilmektedir. Şayet bu Türk milletini ilgilendiren bir durumsa buna da "Türk Müzik Kültürü" diyebiliriz. "Türk müzik kültürü kısaca, Türklerin müziksel yaşam biçimi demektir. Türklerin müziksel yaşam biçimi süreç ve ürün yönüyle bir bütündür. Bu bakımdan Türk müzik kültürü, Türkler'in kendileriyle, birbirleriyle ve çevreleriyle müziksel etkileşimlerinin örgütlenik ve birikik süreci ve ürünü olarak tanımlanabilir." [5] Görüldüğü gibi kültür topluma ait her hangi bir öğeyle kolayca ilişkilendirilebilir. Çünkü toplumla ilgili bütün şeyler bir bakıma kültürü de ilgilendirmektedir. Bu yönüyle kültür ve alt başlığı halinde yer alan tüm öğeler, müzikte olduğu gibi aynı potansiyelde eritilebilmektedir. Yapılan bu araştırma, geçmişten günümüze Türk müzik kültürünün oluşumuna etki eden etmenleri tarihsel bir düzen içerisinde özet biçimde incelemeyi amaçlamaktadır.

2. MATERYAL VE METOD

Betimsel bir yöntem kullanılarak yapılan bu araştırma için gerekli olan veriler, literatür(kaynak) taraması yoluyla elde edilmiştir. Çalışma ile bağlantılı olduğu düşünülen kaynaklar gözden geçirilerek, konuyla doğrudan veya dolaylı olarak ilgisi olan bilgiler kurgusal bir biçimde işlenmiştir.

3. TÜRK MÜZİK KÜLTÜRÜNÜN OLUŞUM VE DEĞİŞİM SÜREÇLERİ

Kültürlerin oluşum ve değişim süreçlerinin tarih çizgileri ile kesin biçimde ayrılması mümkün değildir. Çünkü kültür; insanoğlunun varoluşundan beri varlığını sürdürüp değişebilen karmaşık bütünlerin toplamıdır. Aynı şeyi Türkler'e ait müzik kültürü içinde söyleyebiliriz. Ancak, araştırmacılar keşiflerin düzenli bir platforma oturtulması ve Türk müzik kültürüne ait evrim süreçlerinin sistematikleştirmesi amacıyla tarihsel bir metot geliştirmeye çalışmışlardır. Geliştirilen Türk müzik kültürüne ait bu tarihsel metot; Üretim Öncesi(paleolitik) Dönem Türk Müzik Kültürü, Üretim(neolitik) Dönemi Türk Müzik Kültürü ve Yoğun Üretim(Endüstri) Dönemi Türk Müzik Kültürü olarak biçimlendirilmektedir. [5] Bu üç aşamanın biçimlenmesinde ekonomik ve teknolojik etmenlerin ağır bastığı düşünülmekle birlikte, Dünya'nın çeşitli bölgelerinde evrim süreçlerinin başlama - sürüş - bitiş tarihlerinde farklılıklar görülebilir. Türkler'e ait bu müzik kültür evrelerinin üçüncü evresinden birinci evresine doğru gidildikçe bu dönemlerle ilgili verilerin gide-

rek azaldığı görülebilmektedir. Araştırmanın Türk müzik kültürünü genel bir bakış açısıyla değerlendirdiği düşünüldüğünde ise bu evreler; I. Osmanlı Dönemi Öncesi Türk Müzik Kültürü, II. Osmanlı Dönemi Türk Müzik Kültürü, III. Cumhuriyet Dönemi Türk Müzik Kültürü başlığı altında incelenebilir.

3.1. Osmanlı Dönemi Öncesi Türk Müzik Kültürü

Milattan önceki dönemlere ait üç büyük kültür ögesinden biri olarak kabul edilen Yakın doğu müzikleri kültürü; Mezopotamya, Mısır, İran ve Arap medeniyetlerini kapsamaktadır. [6] Osmanlı dönemi öncesi Türk müzik kültürü de Yakın doğu Müzik kültürü'ne dahil olmuş ve bu sistem içerisinde yer alan diğer medeniyetlerle sürekli etkileşim halinde olmuştur. Başlangıcı Hunlar öncesi (yaklaşık M.Ö.3000) dönemlere kadar uzanan bu müzik kültüründe, Türkler'in varlıklarını sürdürdükleri birçok medeniyetin etkisi çok büyük olmuştur. Hunlar öncesinde yaşamış ve Türkler'in kültür tarihlerinin başlamasına vesile olan ilk medeniyetin Altaylar olduğu kabul edilmektedir. Coğrafi imkanların etkisiyle dış tesirlere açık bir kavmi temsil eden Altaylar'ın; Türkistan, Güney Rusya, Kazakistan bozkırları, Volga ve Ural bölgelerinin etkisiyle oluşan bir uygarlık olduğu düşünülmektedir. [1] Altayların başlıca kültür motiflerini Altay kültürü oluşturmakla beraber ortak bir karakter olarak Güney Sibiry kültürünün de bu kavim üzerinde büyük tesirinin olduğunu söyleyebiliriz. [1] Altaylı budunların ya da öbeklerin kendi yurtlarında yabancı saldırgan topluluklarla yaptıkları savaşlar, kuraklık, şiddetli kışlar, hayvan hastalıkları ve kendi aralarındaki mücadeleler nedeniyle ilk yurtlarından göç etmeleri başka kültürlerle etkileşim haline girmelerine de vesile olmuştur [6] Yoğun bir kültür etkileşiminin yaşandığı bu dönemde müzik kültürü ile ilgili önemli oluşum ve gelişimlerinde yaşanması tesadüf olmamıştır. Bir sonraki dönem olan Orta Asya Türk Müzik kültürüne de zemin hazırlayan Altaylar'la ilgili olarak Prof. Dr. Faizullah Karomatli; Mezula çağına ait kaya resimlerinde def gibi vurmali çalgılar, Sibiry bölgesinde flüt ve ney, Doğu Türkistan'da flüt ve çapraz flüt, Fergana vadisi bölgesinde Tambur, Dutar, çapraz flüt, bulaban (balaban) ve dombra'nın en çok icra edilen çalgılar olarak yer aldığını beyan etmektedir. [1] Altaylar'ın Türk müzik kültürü adına yaşamış olduğu bu ilk deneyimlerinin yanı sıra, bu uygarlığın devamı niteliği taşıyan Türk medeniyetlerinin de birçok coğrafyada hüküm sürmesi, Türk müzik kültürünün oluşumuna etki eden faktörlerin başında sıralanabilir. Osmanlı öncesi Türk müzik kültürüne etki eden faktörlerden birisi de Şamanizm'dir. İlk başlarda sığ bir alanla ifade edilebilen Türk mü-

zik kültürü, bu dönemde karakter yapısını Şaman hareketlerine bağlı olarak biçimlendirmiştir. İnsan sesinin ön planda olduğu kabul edilen Şaman kültüründe, sözler doğaçlama olup, melodi ve ritim yapısının oldukça önemli olduğu dikkat çekmektedir. İnsan sesine Davul ve Def gibi çalgıların eşliklerinin söz konusu olduğu bu dönemde Boru(Borguy) ve Kopuz(Kubuz) gibi çalgıların ilk örneklerine erişilmiş, müzik; büyüsel/dinsel törensellik amacı taşıyan bağı(sihir)'nın bir yardımcı olarak görülmüştür. [1] Osmanlı dönemi öncesi Türk müzik kültürüne ait değişimlerde, büyük Türk uygarlıklarının etkisi de çok büyük olmuştur. Bu büyük uygarlıklardan biri olan Hunlar Döneminde; ziraat ve ipek yolunun, Türk müzik kültürü üzerindeki yansımalarının yanı sıra, Türk müziği ses sisteminin beş tam ses aralıklı yapıya kavuşması gibi önemli gelişmelerden söz edilebilir. Yine Göktürkler döneminde; Türk müziği pentatonik yapısı içerisindeki belirleşmeler, ses(perde)lerin geniş aralıklarla kullanımı, Uygurlar döneminde ise Türk müzik kültürünün, modal müzikte en gelişkin düzeyine ulaşması ve yeni türlerin egemenliği özetle sıralanabilecek önemli değişimler arasında yer almaktadır. [1]

3.2. Osmanlı Dönemi Türk Müzik Kültürü

Türkler, Osmanlı öncesi dönemde olduğu gibi, Osmanlı döneminde de farklı medeniyetlerle olan kültürel temaslarını devam ettirmiştir. Kuran'ın insanlar arasındaki her türlü ayırımı kaldıran "İman sahipleri kardeştir" düsturu sayesinde, İslami kültür dairesine bağlı olan tüm toplumlarla çeşitli alışveriş münasebetlerine giren Türkler; müzik hususundaki en parlak dönemini Osmanlılarla yaşamıştır. [7] Kendisinden önce gelen kültürel birikimi imparatorluk sanatıyla yoğurarak, Türk musikisinin en fazla gelişmiş, zenginleşmiş ve incelmış bölümünü temsil eden Osmanlı musiki; Türk müzik kültürünün en önemli parçalarından birisini temsil etmiştir. [7] Bu döneme ait musiki yapısında devrim sayılabilecek yeniliklerin en başında Türk müziğinde makamsal/monadik - modal yapının belirginleşip, yeni makamların ve usullerin kullanılmaya başlanılmasını söyleyebiliriz. [1] Osmanlı musikiğinde nesilden nesile aktarım meşk yoluyla gerçekleştirilmiş, bu aktarımda Mehterhane, Mevlevihane, Enderun, musiki esnafı loncaları ve özel meşkhaneler olmak üzere 5 değişik atmosfer büyük rol oynamıştır. [7] Kendisi her ne kadar Selçuklular döneminde yaşamış olsa da Osmanlı dönem Türk müzik kültürüne büyük katkı sağlamış önemli isimlerden birisi olarak Urmiyeli Safiyüddin Abdülmümin Safiyüddin'den de bu başlık altında söz etmek gerekmektedir. İlk önemli çalışmasını XIII. yüzyılda gerçekleştiren Safiyüddin;

musikinin ilim yönünü en mükemmel biçimde özümsemiş ve bunu Şereffiye adlı eserinde ayrıntılı bir biçimde incelemiştir. [8] Safiyuddin Urmevi' den bu yana 30 kadar deha sahibi bestekar, icracı (virtüöz) ve müzikolog yetişmiştir. [9] Safiyüddin'in akabinde Türk müziğinin kuralları üzerinde çalışan ve bes-teciliği kadar müzikoloji yönünden de etkili olan diğer bir isim ise Maragali Abdülkadir (1353-1435) dir. [1] Ancak; Urmevi ve Maragali Abdülkadir'den sonra Osmanlı imparatorluğunda Türk müziği kuramları ile uğraşan bir, iki kişi dışında isim çıkmamıştır. Bunlardan Polonya asıllı; Albert Bobosw-ski, Türklerle etkileşiminden sonra Ali Ufki bey olarak tanınmış, şair, dilci ve santur çalan bir bestekar olarak Türk müzik tarihindeki yerini almıştır. [7] Osmanlı, müzikte biçimsel anlamda önemli adımların atıldığı bir dö-ne-mi de simgelemektedir. Bu yönüyle; Osmanlı dönemi musikisi anlayışının Selçuklular'dan itibaren kırsal ve geniş halk kitleleri kesmi için; halk müziği, devlet kapısı ve orduda ;nevbet – mehter müziği, Tekke ve tarikatlarda; ta-savvuf müziği, saray, yönetici ve ileri gelen ailelerde ise sanat- klasik müziği türleriyle biçimlendiğini söyleyebiliriz. [7] Yine bu dönemde çoksesli müzik ile ilgili tanışmaların ilk kayıtlarını içeren belgelerin varlığından da söz etmek gerekmektedir. Bunlarla ilgili olarak keşfedilmiş ilk belgenin Kanuni Sultan Süleyman döneminde, ikinci belgenin ise Ali Ufki Bey'in 1665 yılında yaz-dığı Saray-ı Enderun eserinde yer aldığı bilinmektedir. Michael Fabre isimli Fransız seyyahının Osmanlı'ya ait anılarını yazdığı ve 1682 yılında Paris'te "La Turquie" adı ile yayınlanan eserinde de bir diğer belge tanıtılmaktadır. [6] Ayrıca, geleneksel müziğimizin önemli temsilcilerinden Rauf Yekta'nın I. Dünya Savaşı öncesi kaleme aldığı Türk musikisi adlı monografisinde de bu müziğin çok sesli hale dönüştürülmesi gerekliliğinden bahsedilmiştir. [10] Kendisi Osmanlı döneminde yaşamasına rağmen Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk elli yıllık resmi müzik politikalarına ideolojik bir zemin hazırlayan Ziya Gökalp' te müzik kültüründe devrim niteliği taşıyan fikirlere imza atan önemli şahıslar arasında yer almaktadır. Ona göre; bugün geleneksel Osman-lı / Türk musikisi olarak adlandırdığımız aşağı yukarı dört asırlık bildiğimiz şehrli müzik geleneği, esas itibariyle Türk değildir. Bu müzik; Eski Yunan ve Bizans kökenli, Arap ve Acem kırmasıdır. Özetle, yabancı ve gayri mil-lidir. [11] Yine Cumhuriyet dönemi öncesi müzikte batılılaşma anlayışıyla kurulmuş olan Mızıka-i Hümayun adlı müzisyen topluluğu, günümüzde Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası olarak varlığını sürdürmektedir. [12] Bu topluluğa ait fasıl heyetinde ney ile flüt, ud ile mandolinin bir arada ol-duğu düzen, Osmanlı devletinin bitiş, Cumhuriyet döneminin ise başlangıç politikaları adına önemli bir örneği temsil etmektedir. [10]

3.3. Cumhuriyet Dönemi Türk Müzik Kültürü

Türkiye Cumhuriyet'i devletine ait müzik politikalarının biçimlenmesinde muasır medeniyet seviyesine ulaşma arzusu büyük önem taşımaktadır. Bu medeniyet zincirinin bir halkası olabilmek için Türkiye Cumhuriyeti iki hedef belirlemiştir. Bunlardan birincisi çağdaş, ikincisi ise ulus devleti olabilmektir. [10] Bu iki hedefin net biçimde uygulamaya konduğu ve verimli neticelerin alınmaya başlandığı en uygun saha ise müzik sanatı olmuştur. Cumhuriyet dönemi müzik politikalarında yaşanan büyük değişim ve dönüşümlerde tabi ki Ulu önder Mustafa Kemal Atatürk büyük paya sahiptir. Atatürk'ün müziğin ne olduğu hakkında vermiş olduğu beyanatlarda, bu yüce sanat hakkında ince ve derin düşüncelere sahip olduğu görülmektedir. Ona göre; "Hayatta müzik gerekli midir? Hayatta müzik gerekli değildir. Müzik ile ilgisi olmayan yaratıklar insan değildir. Eğer söz konusu olan hayat insan hayatı ise, müzik ne olursa olsun vardır. Müziksiz hayat aslında var olamaz. Müzik, hayatın sevinci ruhu, neşesi ve her şeyidir. [12] Mustafa Kemal'in özel yaşamına baktığımızda da ruhuna en fazla işlemiş olan musikinin çocukluğunda ve gençliğinde işitip öğrenmiş olduğu türküler ve türkü tarzı eserler olduğu bilinmektedir. [10] Öte yandan, Atatürk'ün özel hayatında Türk musikisini sevdiği ve dinlediği de söz götürmeyecek kadar açıktır. Bu da çok doğal bir durumdur. Çünkü Atatürk ta çocukluğundan beri eski musikinin zevkiyle yetişmiştir. Ancak, Atatürk Osmanlı musikisinden aldığı zevki yalnızca sofrasında, aleminde dile getirmiş, bu musikiyi sevdiğini ve dinlediğini hiçbir zaman toplum önünde söylememiştir. [13] Müzik ile ilgili düşüncelerini sadece halk önünde değil, meclis gibi Türkiye Cumhuriyeti'nin nabzını tutan kurumlarda da sürekli dile getiren Atatürk; ulusal - ince duyguları, düşünceleri anlatan, yüksek deyişleri, söyleyişleri toplamak, onları bir gün önce genel son müzik kurallarına göre işlemek gerektiğini, ancak bu düzeyde Türk ulusal müziğin yükselebileceği, evrensel müzikte yerini alabileceğini belirtmiştir. [12] Ona göre Ulusal (Türk) musikimiz, batı formlarıyla işlenerek daha çağdaş boyutlara taşınmalıdır. [10] 1934 yılında yaptığı bir konuşmasında müzik ile ilgili düşüncelerinin Ziya Gökalp'inkiyle paralellik taşıdığını açıkça hissettiren Atatürk'ün, Cumhuriyet dönemi müzik politikalarına en büyük katkıyı sağlayan isim olduğunu söyleyebiliriz. [13] Cumhuriyet dönemi müzik politikaları ve düzenlemeler; ulusal türk musikisini, yüzyıllardır süregelen, Bizans'tan kalma, kurumaya yüz tutmuş, Klasik türk musikinin etkisinden kurtarmak, anadolu halkında işitilebilecek olan hakiki musikimize, milli kültürümüze ait örnekleri toplamak, halk musikisiyle, batı musikisinin kaynaşmasından doğacak olan milli musikimizin oluşturulması ve eğitim kurumlarının kurulması biçiminde de özetlenebilir. [10]

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Türk müzik kültürü; Türkler'in coğrafya, medeniyet ve kültürel çeşitliliği itibarıyla dinamik, kendine has, kompleks ve zengin bir yapıya sahiptir. Bu yönüyle Dünya'daki diğer uluslara da örnek teşkil eden bir müzik kültürüne sahip Türk ülkeleri, bu hazinenin değerini bilmeli ve koruma önlemleri almalıdır. Türk müzik kültürümüzün Asya ve Avrupa, Doğu ve Batı, Kuzey ve Güney, Bölgesel, Kıtasal, Küresel ve Çağdaş uygarlıklara dayanan temelleri ve açılımları vardır. Bu açılımlar Türkiye dışında kalan diğer Türk uluslarıyla gerçekleşen temaslar yoluyla geliştirip derinleştirilmelidir. Hun imparatorluğundan önce Altaylar'la birlikte belirgin bir oluşum içerisine giren Türk müzik kültürü, Büyük Hun imparatorluğu döneminde gelişim ve değişim dönemi içerisine girmiştir. Osmanlı döneminde ise hem kuramsal hem de icrasal boyutta çalışmaların yapıldığı müzik kültürümüzün temellerinde bu evrelerin payı çok büyüktür. Sahip olunan bu kültürel değerler gelecek nesillere bilinçli bir şekilde aktarılmalı ve sistemli devlet politikaları altında koruma yasaları çıkartılmalıdır. Ulu Önder Atatürk'ün Cumhuriyet ışığında çağdaş, çok boyutlu müzik dili anlayışı, müzik kültürümüzün evrensel değerlere kavuşabilmesi için son derece önem taşımaktadır. Atatürk'ün başlatmaya ve geliştirmeye çalıştığı bu müzik kültürü anlayışı, herkes tarafından doğru biçimde algılanmalı ve çağdaş Türk kimliğinin en belirleyici özelliklerinden biri olarak kabul edilmelidir.

5. KAYNAKLAR

- [1] Budak O, A., 2006, Türk Müziğinin Kökeni- Gelişimi, Phoenix Yayınevi, Ankara, p. 12, 7, 13, 14, 15, 20 - 34., 53.
- [2] Müzik Sempozyumu, 2005, Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü, Kayseri, p. 44.
- [3] Alener B., 2007, Müzikte Beşinci Boyut'a Doğru, Eskişehir, p.10.
- [4] Günay E., 2006, Müzik Sosyolojisi, Bağlam Yayıncılık, İstanbul, p. 99.
- [5] Uçan A., 2005, Türk Müzik Kültürü, Evrensel Müzikevi, Ankara, p. 9.
- [6] Alener B., 2000, Tarihsel Süreçte Müzik, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, p. 6.
- [7] Tanrıkorur C., 2011, Osmanlı Dönemi Türk Musikisi, Dergah Yayınları, İstanbul, p. 20.
- [8] Arslan F., 2007, Safiyyüddin-i Urmevi ve Şerfiye Risalesi, Atatürk Kültür Merkezi Yayınevi, Ankara, p. 1.
- [9] Öztuna Y., 2009, Türk Kimliği, Ötüken Neşriyat, Yayıncılık Matbabası, İstanbul, p. 57.
- [10] Dans, Müzik, Kültür, 1996, Boğaziçi Üniversitesi Matbaası, İstanbul, p. 29, 27,31, 33.
- [11] Behar C., 2008, Musikiden Müziğe, Yky yayınları, p. ?.
- [12] Turan Ş., 2002, Türk Kültür Tarihi, Bilgi Yayınevi, Ankara, p. 300.
- [13] Aksoy B., 2008, Geçmişin Musiki Miraslarına Bakışlar, Pan Yayıncılık, İstanbul, p. 171, 172, 175.